

Directrius per a la selecció i ús dels recursos d'aprenentatge de les assignatures

Octubre 2018

Aprovades per la Comissió de Programes de la UOC, 21/09/2018.

Aquest document està subjecte –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència [Reconeixement 4.0 Espanya de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.es). Podeu copiar-lo, distribuir-lo, comunicar-lo públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres amb la institució autora d'aquest document. La llicència completa es pot consultar a:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.es>.

Sumari

Prefaci	3
Introducció	4
Directrius	6
Responsabilitats	9
La Universitat	9
La Comissió de Programes, les direccions d'Estudis i les Subdireccions d'Estudi	9
Les Direccions de Programa	9
El professorat (PRA)	9
El Personal Docent Col·laborador (PDC)	10
L'Àrea de Biblioteca i Recursos d'Aprenentatge	10
L'Assessoria Jurídica	10
Els autors i les autores de recursos d'aprenentatge	10

Prefaci

Des dels inicis de la UOC, la seva comunitat docent, ha reflexionat sobre quin és el model més idoni per garantir el progrés acadèmic dels estudiants. Les bases que han caracteritzat el model propi, contrastades també per la recerca pedagògica, es mantenen i s'actualitzen en el treball per competències, en l'aprenentatge centrat en l'activitat dels estudiants i en el nou disseny dels recursos d'aprenentatge.

Són poques les universitats, arreu del món, que poden presentar uns avals com els de la UOC, amb un model educatiu propi que comença amb la conceptualització de programes i assignatures i amb un acompanyament sostingut als estudiants per part del professorat mitjançant un procés d'avaluació continuada. I també amb la selecció dels recursos d'aprenentatge més pertinents, al servei d'aquest disseny pedagògic.

Amb el temps, hem passat d'un model de recursos d'aprenentatge basat exclusivament en formats textuais, amb les virtuts i febleses conegudes, a un esquema més complex i hiperconnectat, a l'alçada de les necessitats dels estudiants i de l'ambició del professorat. A les aules de la UOC avui es combinen els recursos d'aprenentatge de producció pròpia que la comunitat coneix com a mòduls, amb un portafoli de recursos molt variat i en contínua actualització, tant de recursos produïts per la pròpia universitat, en formats multimèdia, com de recursos ja existents en el mercat editorial i audiovisual, o en accés obert, als que se sumen laboratoris virtuals, llicències de software, o sistemes capaços d'imprimir en 3D els treballs dels estudiants.

El Pla Estratègic 2014-2020 persegueix un objectiu encara major: transformar el total de les assignatures per situar la UOC en una posició pionera en l'entorn universitari. Aquesta transformació passa, també, per garantir una acurada selecció, gestió i ús dels recursos d'aprenentatge que l'estudiant trobarà a les aules.

L'instrument que avui presentem, fruit del consens entre els equips docents i de gestió de la universitat, contribueix a consolidar el marc del canvi del nostre model educatiu, alhora que impulsa un major nivell de qualitat en la nostra oferta acadèmica que ha de revertir en una major satisfacció dels nostres estudiants i, el que és més important, en dotar de més i millors competències en el seu desenvolupament acadèmic i professional.

Carles Sigalés
Vicerector de Docència i Aprenentatge

Introducció

Els recursos d'aprenentatge són continguts i eines per a ús exclusiu de la comunitat UOC. Són recursos digitals, multimèdia i multiformat creats per la UOC, subscrits i/o adquirits per la UOC o bé que requereixen d'una gestió de drets d'ús associats (p.e. CEDRO o VEGAP), i serveixen per desenvolupar les activitats d'aprenentatge de l'assignatura.

Poden ser recursos de nova creació (creats *ad hoc*) o ja existents -en obert o propietat de tercers- que poden ser reutilitzats. Així, es consideren recursos d'aprenentatge tant un cas d'estudi com una pàgina web, un article, un programari, un audiovisual, un llibre, etc.¹

Directrius Docència (Biblioteca) Preus d'autoria i producció

 Cercar...

Catàleg de recursos d'aprenentatge

Novembre 2021

Recursos

- Producció pròpia
- Externs

Formats

- Audiovisuals
- Textuals

 Esborrar els filtres

Animació

PRODUCCIÓ PRÒPIA

Enregistrament

PRODUCCIÓ PRÒPIA

H2PAC

PRODUCCIÓ PRÒPIA

Infografia

PRODUCCIÓ PRÒPIA

L'equip docent de l'assignatura és qui selecciona els recursos d'aprenentatge necessaris per assolir les competències establertes i poder completar les activitats proposades, amb l'acompanyament dels bibliotecaris referents de la Biblioteca.

¹ [Catàleg dels recursos d'aprenentatge http://recursosaprenentatge.aula.uoc.edu/](http://recursosaprenentatge.aula.uoc.edu/)

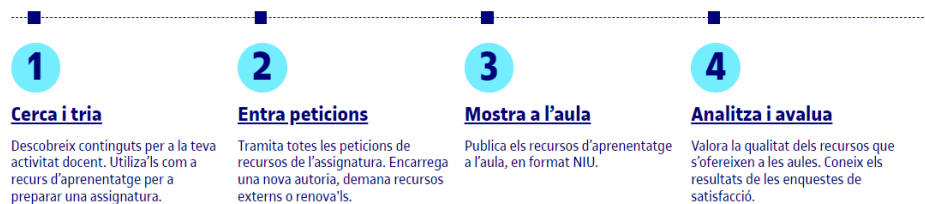
L'Àrea de Biblioteca i Recursos d'Aprenentatge, mitjançant el seu Servei de Biblioteca per a l'Aprenentatge (<http://biblioteca.uoc.edu/ca/docencia>) ha desplegat un conjunt de serveis i de productes per acompanyar-los en el procés de cerca, de selecció, de gestió, d'edició, d'ús i d'avaluació dels recursos d'aprenentatge.

Personal docent

Recursos i serveis de la Biblioteca recollits per la tasca del personal docent propi.

Serveis	Imprescindibles	
Demana'ns una cerca de recursos d'aprenentatge	Punt d'entrada de recursos d'aprenentatge (PERA)	
Demana'ns una biblioguia	Calendari de terminis relatius als recursos d'aprenentatge	
Analitza i millora els recursos d'aprenentatge	Catàleg de recursos d'aprenentatge	
Solicita'ns la compra d'un llibre	Kit per a autors i autores de la UOC	
Demana'ns llibres en préstec i articles	La propietat intel·lectual	
Recomana'ns un recurs		
Publica en obert a l'O2 Repositori UOC		

Les etapes dels recursos d'aprenentatge

Segons com ha estat dissenyat o produït, un recurs d'aprenentatge té una utilitat concreta en l'experiència d'aprenentatge. Tanmateix, tenint en compte l'activitat i el context del moment i l'espai concret, el professor responsable de l'assignatura (en endavant, PRA) pot donar un ús diferent a un mateix recurs.

Per exemple: un manual o un llibre de text que introdueix conceptes generals sobre una matèria és útil com a recurs teòric bàsic d'una assignatura dels primers anys d'un grau. Però, a banda, també es pot utilitzar com a obra de referència pels cursos superiors o assignatures de màster en què l'estudiantat el necessiti per refrescar conceptes bàsics o conèixer disciplines transversals.

Els recursos d'aprenentatge poden tenir múltiples funcions:

- Recurs teòric bàsic de l'assignatura.
- Recurs per resoldre un repte/activitat.
- Guies i tutorials, instruccions per poder treballar el repte o l'activitat.
- Fonts o objectes i/o subjectes del treball amb els que fer l'activitat.
- Obres de referència.
- Etc.

Directrius

Aquestes directrius volen ser per a l'equip docent un instrument que serveixi de marc per a l'adequada selecció, gestió i ús dels recursos d'aprenentatge de producció pròpia i dels externs.

1. Els recursos d'aprenentatge seleccionats han de ser els més apropiats per assolir les competències. Per això, són essencials els criteris d'autoritat, d'actualitat i d'adequació a l'entorn professional.
2. Prioritat institucional pels suports digitals. El suport analògic es té en compte excepcionalment, quan el recurs no tingui equivalents digitals i sigui imprescindible per al desenvolupament de les activitats de l'assignatura.
3. Els recursos d'aprenentatge han de ser usables i accessibles².
4. Els recursos d'aprenentatge, quan sigui possible, han de mostrar i donar visibilitat a la diversitat de la societat que ens envolta així com incorporar exemples i visions d'altres contextos culturals i socials d'arreu del món. Els recursos d'aprenentatge han d'optar, preferentment, per continguts que no discriminin cap persona ni cap col·lectiu per raó de sexe, identitat o expressió de gènere, ètnia, ideologia, edat, opció sexual, religió, model de família o qualsevol altra font de discriminació. Aquesta recomanació és una norma en el cas dels recursos propis. Els mateixos criteris s'haurien d'aplicar en la selecció dels autors i autores, assegurant que, sempre que sigui possible, hi hagi la màxima diversitat.
5. La UOC garanteix prioritàriament l'accés al recurs d'aprenentatge des de l'aula i durant el període de docència. En el període no docent o des d'altres espais del Campus, els recursos poden no ser accessibles amb les mateixes condicions, a causa de les limitacions legals d'ús. Sempre s'informarà al professorat sobre les condicions d'accés al recurs durant el període de docència i un cop finalitzat aquest.
6. La col·lecció de la Biblioteca és la font principal de recursos d'aprenentatge per a les assignatures de la UOC. En aquest sentit, els contractes per accedir a continguts i l'adquisició o la subscripció dels recursos i de fonts d'informació que conté es fan tenint en compte el seu ús i reaprofitament -principalment en

² [Programa d'accessibilitat de la UOC](http://cv.uoc.edu/webapps/intrauoc2/web/10530/-/programa-d-accessibilitat)
(<http://cv.uoc.edu/webapps/intrauoc2/web/10530/-/programa-d-accessibilitat>)

el context de les aules del Campus-. Sempre que sigui possible es prioritzarà l'ús dels recursos que ja formen part de la nostra col·lecció.

7. Perquè l'estudiantat disposi dels continguts i eines claus en l'àmbit de coneixement que desenvoluparà, la Direcció de Programa i el personal docent recomanaran recursos i fonts a la Biblioteca.
8. La Biblioteca facilitarà evidències a la Direcció del Programa perquè pugui fer el seguiment de la gestió dels recursos d'aprenentatge i de la seva despesa en les diferents assignatures d'un mateix programa, amb la finalitat de:
 - a. Garantir la qualitat dels recursos d'aprenentatge per aconseguir la satisfacció de l'estudiantat.
 - b. Establir criteris per a la distribució de la despesa i de la inversió.
 - c. Vetllar pel reaprofitament i la rendibilització dels recursos d'aprenentatge ja disponibles per a l'estudiantat del programa.
 - d. Garantir l'acompliment del calendari de creació i de gestió dels recursos d'aprenentatge.
9. L'Àrea de Biblioteca i Recursos d'Aprenentatge garantirà que els recursos que es faran servir a l'assignatura siguin gestionats dins dels circuits establerts que n'asseguren l'ús adequat, tant pel que fa als drets d'autor com als criteris de qualitat de la Universitat. El professorat té a la seva disposició les eines, els procediments i els calendaris per a la gestió dels RA.
10. Cal garantir una selecció de recursos d'aprenentatge adequada i que tingui en compte la càrrega lectiva de l'assignatura (en crèdits ECTS).
11. Cal garantir que totes les assignatures disposin dels recursos necessaris per al seu correcte seguiment. En el cas dels TFG i TFM, per exemple, la Biblioteca disposa de paquets de recursos específics per a cada etapa de l'elaboració d'aquests projectes finals.
12. Els recursos de nova creació amb encàrrec d'autoria (material propi) han de ser obres originals que no tinguin equivalents en el mercat editorial acadèmic. El professorat ha de vetllar per la seva originalitat³. Els autors i les autores tindran en compte les *Indicacions per a autors/es de recursos d'aprenentatge per a la UOC*⁴ on es faciliten indicacions per incorporar la perspectiva de gènere en els continguts elaborats.

³ [Política de personal acadèmic \(DLT Professorat\)](#)

(<http://cv.uoc.edu/webapps/intrauoc2/documents/10530/365315/Compet%C3%A8ncies+-+Professor/4015c906-edfe-423e-938c-5e503ed3d1de>)

⁴ <http://biblioteca.uoc.edu/ca/docencia/indicacions-autorses-de-recursos-daprenentatge-la-uoc>

13. Els recursos de nova creació que s'editin i es publiquin en serveis i/o plataformes externes⁵ han de complir els requisits mínims exigits per al material propi. La gestió s'ha de fer des de comptes institucionals administrats per l'equip que gestiona els recursos d'aprenentatge.
14. El professorat ha de garantir un equilibri entre recursos de nova creació i recursos ja disponibles (reutilització)⁶. Es recomana que les assignatures utilitzin diversitat de recursos d'aprenentatge, tant pel que fa al seu format com també la seva procedència, i no només recursos de producció UOC. També s'incentiva el reaprofitament de recursos propis i l'ús de recursos en obert.
15. En la selecció dels recursos d'aprenentatge no documentals, com ara el programari o els simuladors, s'han de tenir en compte les condicions de la llicència, l'adequació a l'entorn tecnològic de la UOC i les seves polítiques, i la sostenibilitat econòmica present i futura.
16. Els recursos d'aprenentatge que es realitzin en col·laboració amb d'altres institucions es regiran pels acords que s'hagin convingut en cada cas, sense que es limiti l'ús (per part de la UOC) com a recurs d'aprenentatge. Quan en el marc d'un conveni amb una altra universitat el professorat produeixi un recurs d'aprenentatge, aquest ha de poder ser utilitzat en l'entorn de les aules de la UOC.

⁵ Lliures, subscrietes o de pagament. No allotjades en servidors UOC, que no estan sota un domini UOC, que son serveis com per exemples GTHUB, Amazon aws, NoteBooks com els de Jupiter.

⁶ [Evolució del model educatiu](http://cv.uoc.edu/webapps/intrauoc2/documents/10530/168311/El+model+educatiu+de+la+UOC%2C%20bases+i+evoluci%C3%B3.a478d8a5-90f2-4cb0-bd4d-f13dca08406c)

(<http://cv.uoc.edu/webapps/intrauoc2/documents/10530/168311/El+model+educatiu+de+la+UOC%2C%20bases+i+evoluci%C3%B3.a478d8a5-90f2-4cb0-bd4d-f13dca08406c>) de la UOC. Document del Vicerectorat de docència.

Responsabilitats

- La Universitat
 - ✓ Dotar dels recursos econòmics i de gestió per mantenir un nivell de qualitat d'acord amb el model educatiu propi.
- La Comissió de Programes, les direccions d'Estudis i les Subdireccions d'Estudi
 - ✓ Aprovar, avaluar i exigir el compliment de les *Directrius*.
- Les Direccions de Programa
 - ✓ Tenir una visió global, marcar les pautes generals que han de donar coherència al programa. Resoldre/mediar en la resolució de decisions sobre els recursos d'aprenentatge.
 - ✓ Fer el seguiment de la gestió dels recursos d'aprenentatge i de la seva despesa en les diferents assignatures d'un mateix programa.
 - ✓ Recomprar recursos i fonts d'informació a la Biblioteca perquè l'estudiantat disposi dels continguts i de les eines claus en l'àmbit de coneixement del programa.
 - ✓ Establir criteris per a la distribució de la despesa i de la inversió.
 - ✓ Vetllar pel reaprofitament i la rendibilització dels recursos d'aprenentatge ja disponibles per a l'estudiantat del programa.
 - ✓ Garantir l'acompliment del calendari de creació i gestió dels recursos d'aprenentatge.
- El professorat (PRA)
 - ✓ Utilitzar les eines que es posen a la seva disposició, i seguir els procediments i els calendaris establerts per a la gestió dels recursos d'aprenentatge.
 - ✓ Garantir que totes les assignatures disposin dels recursos d'aprenentatge necessaris per al seu correcte seguiment.
 - ✓ Vetllar per la originalitat dels recursos d'aprenentatge de nova creació.
 - ✓ Recomprar recursos i fonts d'informació a la Biblioteca perquè l'estudiantat disposi dels continguts i de les eines claus en l'àmbit de coneixement del programa.
 - ✓ Garantir la selecció de recursos d'aprenentatge, que sigui adequada i tenint en compte la càrrega lectiva de l'assignatura (en crèdits ECTS).
 - ✓ Garantir l'equilibri entre recursos de nova creació i recursos ja disponibles, fomentant la reutilització dels recursos ja existents i utilitzant, sempre que sigui possible, recursos d'aprenentatge en obert.

- El Personal Docent Col·laborador (PDC)
 - ✓ Fer un ús responsable de les eines i recursos que tenen a la seva disposició.
 - ✓ Seguir els criteris i les normatives d'aplicació sobre l'ús ètic de la informació.
 - ✓ Guiar l'estudiantat en l'ús responsable de les eines i recursos.
 - ✓ Guiar l'estudiantat en l'ús dels canals propis per a l'atenció de consultes i d'incidències.

- L'Àrea de Biblioteca i Recursos d'Aprenentatge
 - ✓ Garantir l'accés als recursos d'aprenentatge des de l'aula i durant el període de docència.
 - ✓ Informar al professorat sobre les condicions d'accés als recursos durant el període de docència i un cop finalitzat aquest.
 - ✓ Fomentar l'ús dels recursos i de fonts d'informació a la col·lecció de la Biblioteca.
 - ✓ Facilitar evidències a la Direcció dels Programes perquè puguin fer el seguiment de la gestió dels recursos d'aprenentatge de les assignatures del programa i de la seva despesa.
 - ✓ Garantir que els recursos d'aprenentatge que es fan servir a les assignatures siguin gestionats dins dels circuits establerts que n'asseguren l'ús adequat, tant pel que fa als drets d'autoria com als criteris de qualitat de la Universitat.
 - ✓ Vetllar per l'acompliment dels criteris mínims exigits per al material propi en el cas de recursos de nova creació que s'editin i es publiquin en serveis i/o plataformes externes.
 - ✓ Valorar les condicions de la llicència, l'adequació a l'entorn tecnològic de la UOC i les seves polítiques, i la sostenibilitat econòmica, dels recursos no documentals.

- L'Assessoria Jurídica
 - ✓ Supervisar les gestions pertinents de caràcter legal -drets d'autoria, contractació, llicències, convenis i acords, entre d'altres- per garantir l'accés als recursos d'aprenentatge prioritàriament des de l'aula i durant el període de docència.

- Els autors i les autores de recursos d'aprenentatge
 - ✓ Tenir en compte les *Indicacions per a autors/es de recursos d'aprenentatge per a la UOC*.